

Kültürel Değerlere ve Minyatür Sanatına Yönelik Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kültürel Değerlere ve Minyatür Sanatına Yönelik Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25174>

Özet

Bu ölçek, bireylerin **kültürel değerlere** ve özellikle geleneksel Türk sanatlarından biri olan **minyatür sanatına** yönelik tutumların ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek geliştirme çalışması, Meltem Demirci Katranca tarafından 2019 yılında gerçekleştirilmiştir ve ölçeğin yapı geçerliliği incelenmiştir. Çalışma, sanat eğitiminde ve kültürel mirasın korunmasına yönelik çalışmalarda bireylerin sanatsal ve kültürel değerlere karşı sahip oldukları duygusal eğilimleri tespit etmek için geçerli ve güvenilir bir araç sağlamaktadır.

Ölçek, bireylerin minyatür sanatına yönelik bilgi, duyu ve davranışsal eğilimlerini çok boyutlu olarak değerlendirerek, kültürel bilincin düzeyini ve bu sanat dalına olan ilgiyi nicel olarak ortaya koymaya hedefler.

Anahtar Kelimeler

Kültürel değer, **Minyatür sanat**, Tutum ölçeği, Ölçek geliştirme, Sanat eğitimi, Yapı geçerliliği.

Yazarlar

Meltem Demirci Katranca

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin kendi **kültürel değerlerine** ve somut olmayan kültürel mirasa ait önemli bir unsur olan minyatür sanatına ilişkin sahip oldukları duygusal eğilimleri (tutumlar) geçerli ve güvenilir bir şekilde belirlemektir. Bu tutumların ölçülmesi, sanat eğitimi programlarının etkinliğini değerlendirmede ve kültürel bilinç düzeyini arttırmaya yönelik stratejiler geliştirmede kritik rol oynar.

Ölçek, aynı zamanda, sanat tarihi, eğitim bilimleri ve psikoloji alanlarında çalışan araştırmacılara, geleneksel kültürel sanatlara yönelik bireysel ilgiyi, benimseme ve koruma düzeyini nicel olarak inceleme imkanı sunarak, kültürel politikalara bilimsel veri sağlamaya amaçlanmaktadır.

Yapı (Ölçülen Psikolojik Yapı)

Bu ölçek, bireyin **kültürel değerlere** ve minyatür sanatına yönelik algusal, duygusal ve davranışsal eğilimlerini içeren çok boyutlu bir **tutum** yapısını ölçmektedir. Tutum, genellikle üç temel bileşen üzerinden ele alınır: bilişsel (minyatür sanatı hakkındaki bilgi ve inançlar), duygusal (sanata karşı hissedilen duygular ve estetik takdir) ve davranışsal (sanat eserlerini görme, koruma veya öğrenme eğilimi).

Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde, yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla minyatür sanatının kültürel kimlik ve miras içindeki yerine odaklanılmı, maddeler bu sanatsal disiplinin tarihi önemi ve günümüzdeki yeri bakımında oluşturulmuştur. Ölçek, bireyin bu kültürel mirasa ne ölçüde benimsediğini ve yaşatmak istediğini belirler.

Geçerlik

Ölçek, bir geliştirme çalışması olduğu için, geçerlik çalışmaları büyük ölçüde **yapı geçerliliği** üzerine odaklanmıştır. Demirci-Katranç (2019) tarafından yürütülen çalışmada, ölçeğin teorik olarak ölçmeyi amaçladığı tutum yapısının ne derece doğru ölçtüğünü belirlemek üzere faktör analizleri uygulanmıştır. Yapı geçerliliği analizleri, ölçek maddelerinin kültürel tutum ve minyatür sanatına yönelik algılar tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermiştir.

Çalışmada elde edilen faktör yükleri ve model uyum indeksleri, ölçeğin kültürel değerlere ve **minyatür sanatına** yönelik tutum yapısının tatmin edici düzeyde temsil ettiğini ortaya koymuştur. Detaylı geçerlik istatistikleri ve model uyum değerleri için orijinal makaleye başvurulması gerekmektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik çalışmaları, iç tutarlılık katsayısı hesaplanarak raporlanmıştır. İç tutarlılık, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda ne kadar tutarlı olduğunu gösterir. Ölçek geliştirme standardı olarak, bu çalışmada da muhtemelen **Cronbach Alfa** katsayısı kullanılmıştır.

Demirci-Katranç (2019) çalışmasında, ölçeğin genel ve olası alt boyutlar bazında güvenirlik katsayılarının kabul edilebilir düzeyde olduğu belirtilmiştir. Bu yüksek katsayılar, ölçeğin farklı uygulamalarda benzer sonuçlar verebileceği anlamına gelmektedir. Güvenirlik değerlerinin kesin sayısal sonuçlar kaynak makalede detaylıca sunulmuştur.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal özellikleri, **faktör analizi** teknikleri kullanılarak incelenmiştir. Bu analizler, ölçeğin kaç faktörlü bir yapıda olduğunu ve bu faktörlerin hangi maddelerden oluştuğunu belirlemiştir. Tutum ölçekleri genellikle birden fazla alt boyuttan oluştuğu için (örneğin, Sanatsal Takdir, Kültürel Bağlılık, Koruma Bilinci), faktör analizinin de bu çok boyutlu yapıyı desteklediği varsayılmaktadır.

Yapılan analizler sonucunda, ölçeğin faktör yapısı belirlenmiş ve bu faktörlerin toplam varyans açıklama oranları raporlanmıştır. Ölçeğin psikometrik açıdan sağlam bir yapıya sahip olduğu, Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile teyit edilmiştir.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği (Tipik olarak 5'li veya 7'li Likert formatı kullanılmaktadır).

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Kitle: Sanat eğitimi, güzel sanatlar ve eğitim bilimleri alanlarında öğrenim gören öğrenciler ile kültürel mirasa ilgi duyan genel popülasyon.

Yaş Grubu: Yetkinler (Genellikle 18 yaş ve üzeri üniversite öğrencileri).

Popülasyon Detayları: Ölçek geliştirme çalışmasında kullanılan örneklem grubu, çalışmanın yayımlandığı makalede (Demirci-Katranç, 2019) ayrıntılı olarak belirtilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirimli tutum ölçeği. Katılımcılar, kendilerine sunulan ifadelere ne derece katıldıkları veya katılmadıkları belirterek yanıt verirler.

Anahtar Kelimeler

Tutum, Sanat tarihi, Kültürel miras, Minyatür, Psikometrik özellikler, **Yapı geçerli.**

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Meltem Demirci Katranç

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Orijinal makalede belirtilmemiştir.

Kurumsal E-posta Adresi: turkmen06@gmail.com

Yayın Adresi: Orijinal makalede belirtilmemiştir.

İzinler, Ücret ve Test Yayıncılığı

Ölçek, akademik ve araştırma amaçlı kullanımlar için sorumlu yazar Meltem Demirci Katranç'dan izin alınarak ve referans gösterilerek kullanılabilir. Ticari kullanımlar için yazar ile iletişime geçilmesi zorunludur.

Test Geliştirme Yılı: 2019

Ücret: Akademik kullanım için genellikle ücretsizdir, ancak yazarın koşulları geçerlidir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi [buradan](#) indirilebilir: [kulturel-degerlere-ve-minyatur-sanatina-yonelik-](#)

[tutum-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Demirci-Katranç, M. (2019). Kültürel değerlere ve minyatür sanatına yönelik tutum ölçeği: Ölçek geliştirme ve yapı geçerliliği. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(39), 115-133. doi: 10.16990/SOBIDER.5170

Makalenin tam metnine şu adresten ulaşılabilir: sobider.com

Kültürel Değerlere ve Minyatür Sanatına Yönelik Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, telif hakları nedeniyle bu platformda yayınlanmamaktadır. Maddelerin tamamına, derecelendirme sistemine ve puanlamasına ulaşmak için lütfen yukarıda belirtilen kaynak makaleye (Demirci-Katranç, 2019) başvurunuz. Ölçeğin geliştirme süreci ve maddeleri ilgili makalede detaylıca sunulmuştur.